

ningslov, saa har jeg ved en anden Leilighed udtalt, at jeg ikke skjøner rettere, end at der saa maa gives Erstatning for disse Bevillingers Bortfalden; thi de give en virkelig i Loven fuldkommen hjemlet Ret. I alt Fald kan man ikke paaberaabe sig deres Anvendelse i denne Sag, naar der tales om Misbrug eller Forvanskning af Fæsteforholdet. Dernæst har man med Hensyn til et andet Gods paaberaabt, at Fæstegaarde stode øde og ledige, at Bortfæstning ikke fandt Sted; det er ganske sandt, og den vedkommende Godseier afgiver netop et mærkeligt Exempel i denne Henseende, idet han, da han undergaves Tiltale og skulde dømmes i den lovbestemte Mulct af 20 Rbd. pr. Td. Hartkorn, svarede: Ja, jeg betaler de 20 Rbd. pr. Td. Hartkorn, og lader Gaardene staae ledige. Den daværende Indenrigsminister anlagde derfor dengang Sagen saaledes, at denne Godseier skulde tilplygtes under daglig Mulct at bortfæste Gaardene, men Domstolene saavelsom flere Retskyndige erklærede, at Indenrigsministeren havde feilet deri, thi, naar der var en bestemt Mulct derfor i Loven, kunde man ikke komme videre. Dette er imidlertid, som jeg sagde igaar, ganske enkelte Tilfælde, som Intet have at betyde; thi der gives meget faa af det Slags Folk, som ville betale aarligen 20 Rbd. pr. Td. Hartkorn, for at have den Fornøielse at lade en Gaard staae ledig.

Man har fremdeles opfordret mig til at erklære, hvorfor Regjeringen ikke ved visse nævnte Godser, som tilhøre offentlige Stiftelser, bevirker Fæsteforholdets Afløsning; jeg svarede allerede igaar, idet jeg tydeligt nok sigtede til saadanne Godser, at det var Stiftelser, hvis Bestyrelser efter Fundatsen vare saa uafhængige, at det vilde være et meget tvivlsomt Spørgsmaal, om Regjeringen havde nogen Ret til at skride ind og befale en saa gienemgribende Foranstaltning. Det er ganske

vist, antager jeg, at Bestyrelsen vilde bringe dette Spørgsmaal under Domstolenes Paaskjendelse, og det skal vel mærkes, at det er en Anskuelse, som vel maa vige for andre almindelige Grunde, men dog en Anskuelse, som har sin store Berettigelse for hine Bestyrere, at for Stiftelser er det misligt at ombytte Godset med Pengecapitaler, og dertil kommer, at paa slige Stiftellers Godser sidde Fæsterne i Almindelighed paa noget bedre Vilkaar end paa Fæstegods i Almindelighed.

Det var disse saa Bemærkninger, der ikke angaae selve Lovforslaget, men derimod Ministeriets Stilling til denne Sag, jeg vilde tillade mig at fremhæve.

B. Christensen: Jeg vilde blot tillade mig til den høiagtede Indenrigsministers sidste Øtringer at gjøre den Bemærkning, at vor Fortids Historie viser, at Regjeringen aldrig har troet, at det laa udenfor dens Resfort at gjøre endog Mere, end at opfordre offentlige Stiftellers Bestyrelser til at følge den Fremgangsmaade med Bøndergodset, hvortil vi her stræbe; men end ikke en Opfordring er skeet fra Regjeringens Side. Jeg vil fremdeles sige, at, dersom Regjeringen maatte vide, at Bestyrerne eller Patronerne for visse offentlige Stiftelser vare saa utilbørlige til at gaae ind i den Retning, vi ønske, at en Opfordring vilde være forgæves, hvorfor da ikke forelægge en formelig Lov derfor? Det er derhos ogsaa en Betragtningssmaade, som jeg troer, en oplyst Folkerepresentation maa vise tilbage, og som her gjentages for os, den nemlig, at en saa talrig Classe af Borgere som Fæstebønderne under de offentlige Stiftelser skulde holdes tilbage i denne forkastelige Tilstand, som Fæstevæsenet dog af de Fleste erkendes at være, fordi Jordegods er sikkrere end Capital (Hør!). Jeg troer, at denne Betragtningssmaade slet ikke tør eller bør gjøres videre gjældende.